

Monitor Daklozenopvang 2017

Utrecht 2017

Gemeente Utrecht

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Puntsgewijs: samenvatting van de resultaten	3

DAKLOZENOPVANG

1. Nachtopvang	5
2. Jongvolwassenen in de nachtopvang	8
3. Crisisopvang	9
4. Jongvolwassenen in de crisisopvang	11
5. Nachtopvang ongedocumenteerde daklozen	13
6. Koudweerlocatie	15

Voorwoord

Voor u ligt de monitor Daklozenopvang 2017. Deze monitor geeft zicht op het gebruik van de daklozenopvang die onder verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Utrecht valt en op de kenmerken van de mensen die een beroep doen op deze opvang.

Het aantal daklozen in Utrecht is al een aantal jaren min of meer gelijk. Dit geldt ook voor de nieuwe instroom. Een nieuwe ontwikkeling in 2017 was dat er steeds meer mensen maximaal een week in de nachtopvang verbleven en de nachtopvang ook minder vaak vol zat dan in eerdere jaren. Wel verbleven er meer jongeren in de nachtopvang, driekwart van hen verbleef maximaal een week. De effecten van de wachtlijstaanpak lijken daarmee zichtbaar in de cijfers van 2017.

De doorstroom vanuit de crisisopvang is echter niet verbeterd. Wel zie je dat er minder kinderen zijn opgevangen in de crisisopvang wat een effect kan zijn van de uitbreiding van het aantal plaatsen voor gezinnen met de wachtlijstmiddelen.

Sinds eind 2016 implementeren we als gemeente samen met de ketenpartners de visie 'Toekomst van de daklozenopvang'. De nachtopvang wordt hierbij omgevormd tot een plek waar mensen 24 uur per dag kunnen verblijven en waar mensen kunnen werken aan duurzaam herstel. We verwachten dat het effect hiervan terug te zien zal in toekomstige jaarrapportages.

Gemeente Utrecht,
Jeugd en Zorg, Meedoen naar Vermogen
Mei 2018

Punsgewijs: samenvatting van de resultaten

Nachtopvang

- 732 unieke personen maakten gebruik van de nachtopvang in Utrecht, waaronder 445 mensen voor de eerste keer. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren.
- 83% van de bedden werd bezet door cliënten met toegang tot de Utrechtse opvang. Dit percentage is stabiel gebleven ten opzichte van voorgaande jaren
- 14% van de cliënten verblijft meer dan drie maanden per jaar in de nachtopvang. Dit is 3% lager dan vorig jaar.
- De verhouding mannen en vrouwen in de nachtopvang is in 2017 gestabiliseerd op 85% mannen en 15% vrouwen.

Crisisopvang

- 224 unieke personen maakten gebruik van de crisisopvang voor dak- en thuislozen. 165 van hen stroomden in 2017 in.
- De uitstroom was lager dan in 2016, de doorstroom stagneert.
- 69% van de cliënten stroomde binnen drie maanden uit. Dat was vorig jaar 61%.

Jongvolwassenen in de nachtopvang

- 58 jongvolwassenen (18 tot 23 jaar) maakten gebruik van de nachtopvang. Hiermee neemt het aantal weer toe, na een daling in de afgelopen jaren.

- Jongvolwassenen verblijven steeds korter in de nachtopvang. 78% van hen verblijft er maximaal een week.

Jongvolwassenen in de crisisopvang

- 80 jongvolwassenen maakten gebruik van de crisisopvang voor dak- en thuislozen, waarvan 67 instroomden in 2017.
- 86% van de jongvolwassenen in de Dijk stroomde binnen drie maanden uit.

Nachtopvang voor ongedocumenteerden

- 59 unieke ongedocumenteerden werden opgevangen bij De Toevlucht.
- De verblijfsduur neemt toe. 36% van de cliënten verbleef korter dan drie maanden. Vorig jaar was dat 48%.
- 16% van de bezoekers was jonger dan 23 jaar.

Koudweerlocatie

- In de winter 2017/2018 was de koudweerregeling 64 nachten van kracht verspreid over vijf periodes.
- 180 personen maakten gebruik van de koudweerlocatie.
- De drukste nacht in de koudweerlocatie was 25 februari met 39 bezoekers.
- Gemiddeld overnachtten er 23 mensen per nacht in de koudweerlocatie.

Daklozenopvang

In dit rapport komen onderstaande typen opvang voorzieningen voor daklozen aan bod.

Definities zorgvormen

Nachtopvang: De Utrechtse nachtopvang biedt mensen een plek om te overnachten, iets te eten en te douchen. Er wordt gestreefd naar zo kort mogelijk verblijf en er wordt samen gezocht naar een oplossing voor de langere termijn. De nachtopvang is in principe alleen toegankelijk voor dak- en thuislozen uit de regio Utrecht. Dit heet 'regiobinding'. Als vastgesteld is dat mensen in een andere regio moeten worden opgevangen, worden ze naar deze gemeente toegeleid.

Crisisopvang: De crisisopvang biedt onderdak, begeleiding en hulp aan mensen die door allerlei omstandigheden sociaal kwetsbaar zijn, in de problemen komen, in een crisissituatie raken en hierdoor thuisloos worden. Crisisopvang is niet geschikt voor mensen met een ernstige psychiatrische aandoening of een verslaving. Bij de crisisopvang krijgen cliënten ondersteuning van een vaste begeleider. De verblijfsduur is zo kort mogelijk (het streven is maximaal drie maanden), maar zo lang als nodig. In die tijd wordt gezocht naar een oplossing voor de langere termijn.

Opvang ongedocumenteerden: De opvang voor ongedocumenteerden biedt een veilige plek aan kwetsbare mensen die niet rechtmatig in Nederland verblijven. Ongedocumenteerden die verbonden zijn met Utrecht kunnen hier aansterken en tot rust komen en aan hun toekomst werken.

Koudweerlocatie: Tijdens perioden waarin de Koudweerregeling van kracht is, zet de gemeente Utrecht een extra locatie voor nachtopvang in. Deze koudweerlocatie is speciaal bestemd voor daklozen die normaliter geen toegang tot de nachtopvang hebben zoals personen uit Midden- en Oost-Europese landen en daklozen die elders geschorst zijn.

1 Nachtopvang

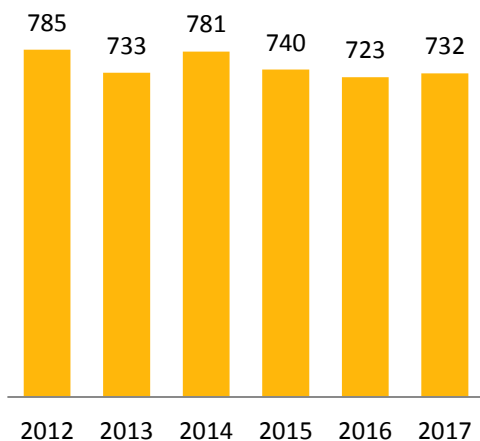
De Utrechtse nachtopvang

In 2017 bestond de nachtopvang uit de volgende voorzieningen:

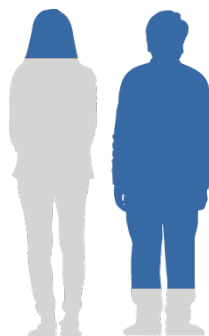
- de Sleep Inn met 55 bedden van de Tussenvoorziening,
- de NOIZ met 30 bedden van de Tussenvoorziening,
- het Leger des Heils met vier bedden voor nachtopvang en vier ziekenboegbedden.

732 mensen in de nachtopvang

In 2017 hebben 732 mensen in de Utrechtse nachtopvang geslapen. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Het percentage mannen en vrouwen is hetzelfde als in 2016 en 2015.

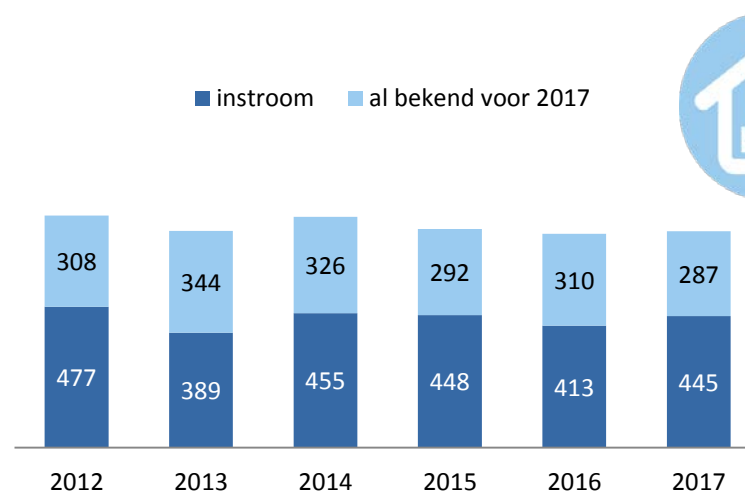

15% 85%

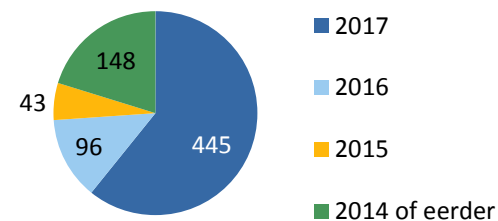
445 mensen stroomden nieuw in

Zes op de tien cliënten die in 2017 in de nachtopvang sliepen waren nieuw in de nachtopvang. Deze instroom van nieuwe cliënten was hoger dan in 2016.

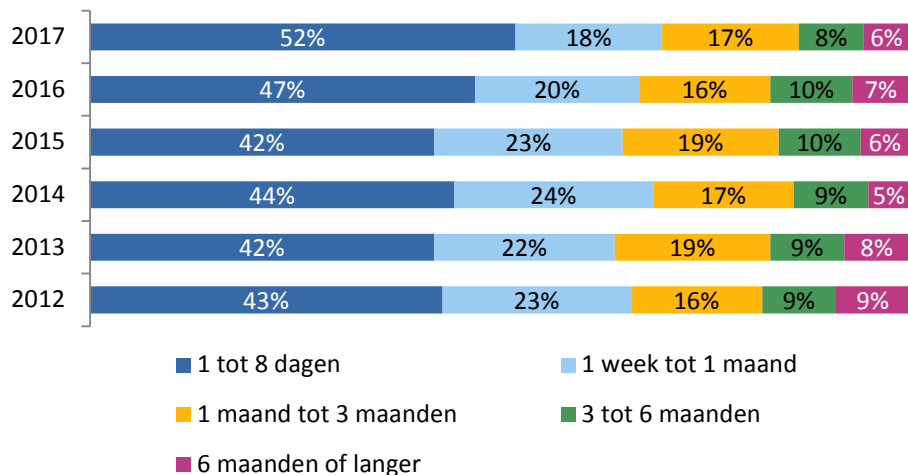
148 mensen stroomden al in 2014 of eerder nieuw in

Twee op de tien cliënten die in 2017 in de nachtopvang sliepen, verbleven in 2014 of eerder ook al eens in de nachtopvang.

Steeds meer mensen verblijven maximaal een week in de nachtopvang

52% van de cliënten verbleef 1 tot 8 dagen in de nachtopvang in 2017. 61% van deze kortverblijvers had geen toegang tot de opvang vanwege het ontbreken van regiobinding of niet rechtmatig verblijf. Dit is hetzelfde percentage als vorig jaar.

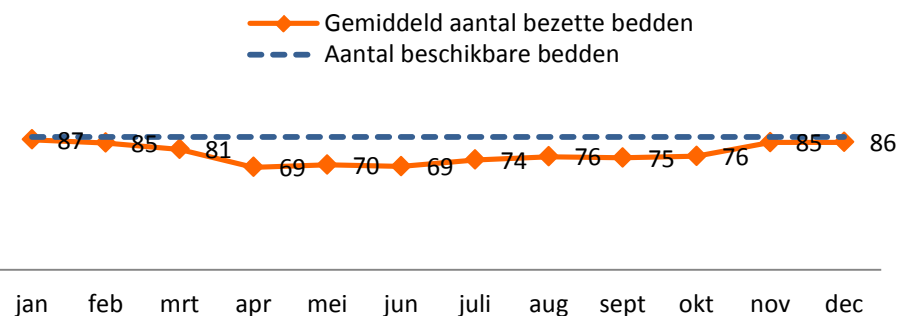

14% verbleef langer dan 3 maanden in de nachtopvang

Eén op de zeven cliënten verbleef meer dan drie maanden van het jaar in de nachtopvang. Dit hoeven geen aaneengesloten periodes te zijn.

Nachtopvang minder vaak vol

Gemiddeld waren per maand minder bedden bezet dan er beschikbaar waren. 36 nachten was het aantal bezoekers in de nachtopvang hoger dan het aantal regulier beschikbare bedden. Dit is een daling ten opzichte van 2016, toen er 218 nachten meer bezoekers dan bedden waren. Gemiddeld sliepen er in deze nachten 92 personen per nacht in de opvang, terwijl er in totaal 89 bedden beschikbaar zijn. Er werden dan noodbedden ingezet.

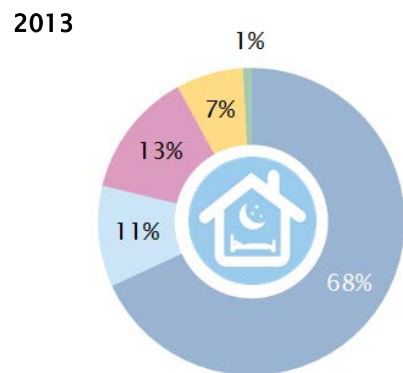
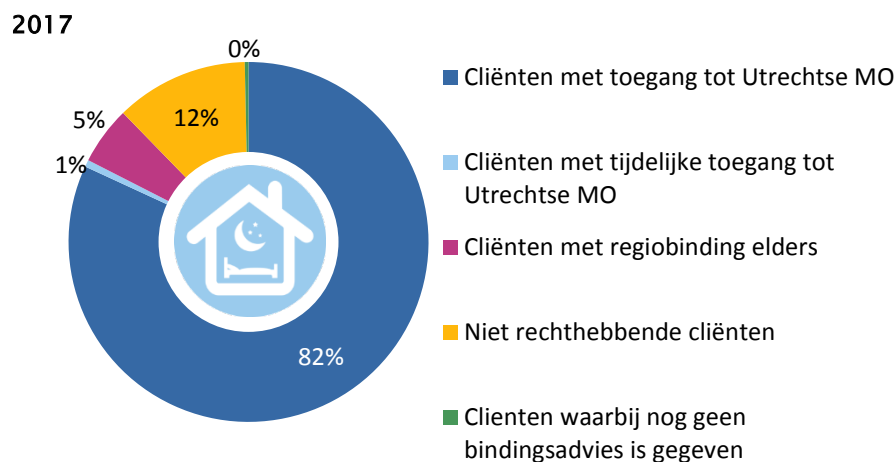
Casus nachtopvang

Wilfred is een grote man, voor wie zijn eer heel belangrijk is. Hij houdt er niet van om aan te worden gesproken ‘zonder respect’ zoals hij dat zelf noemt. Nu geeft hij dit respect zelf niet vaak terug en kan luid, neerbuigend en vervelend zijn als hij dronken is. Het afgelopen jaar zat hij al in de maatschappelijke opvang en is meer dan 10 keer geschorst, vaak voor vergrijpen zoals het binnensmokkelen van alcohol. Hij wordt begeleid door het stadsteam herstel, maar de wachtlijsten om hem te kunnen doorplaatsen zijn erg lang.

83% van de bedden bezet door cliënten met regiobinding

Het percentage bedden dat bezet wordt door cliënten met regiobinding nam toe van 68% in 2013 naar 83% in 2017. Dit percentage is gestabiliseerd sinds 2015. De nachtopvang is alleen bedoeld voor dakloze mensen met regiobinding, in het figuur hieronder 'cliënten met toegang tot Utrechtse MO' genoemd.

Percentage bezette bedden naar status

Ziekenboegcliënten

Het Leger des Heils in Utrecht heeft een ziekenboeg voor zieke dak- en thuislozen die gedurende maximaal zeven dagen 24-uursopvang en zorg of observatie nodig hebben én niet in aanmerking komen voor andere vormen van ondersteuning. Deze voorziening bestaat sinds 1 december 2014. Een plek kan worden aangevraagd door een (huis-)arts, verpleegkundige of hulpverlener als een cliënt te ziek is om op straat te verblijven. Dit is bijvoorbeeld het geval na een operatie, als er wondzorg nodig is of er sprake is van een longontsteking of botbreuken.

Ziekenboegbedden benut door 50 mensen

In 2017 werden de ziekenboegbedden 931 dagen benut door 50 cliënten. Over het jaar 2017 waren er gemiddeld 2,5 cliënten per dag op de ziekenboeg. Er zijn in totaal vier bedden beschikbaar.

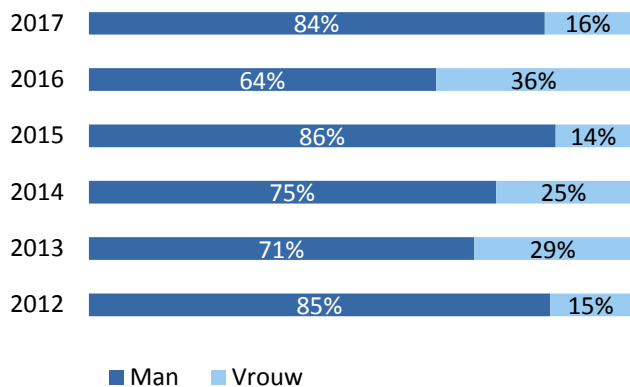
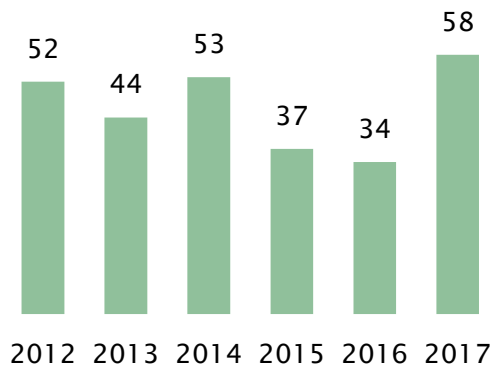

2 Jongvolwassenen in de nachtopvang

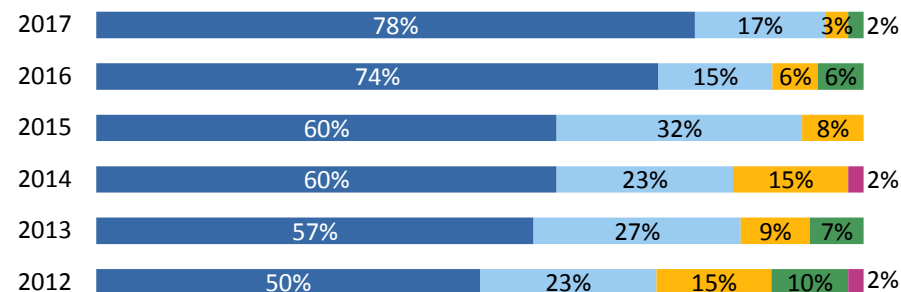
8% van de bezoekers is jongvolwassen

58 jongvolwassenen tussen 18 en 23 jaar maakten in 2017 gebruik van de nachtopvang. Dit is meer dan voorgaande jaren. Hiervan was 16% vrouw.

Steeds meer jongvolwassenen verblijven maximaal een week in de nachtopvang

Ruim drie kwart van de jongvolwassenen (18-23 jaar) verbleef 1 tot 8 dagen in de nachtopvang. De toename van een korter verblijf zet daarmee door.

■ 1 tot 8 dagen ■ 1 week tot 1 maand ■ 1 maand tot 3 maanden
 ■ 3 tot 6 maanden ■ 6 maanden of langer

3 Crisisopvang

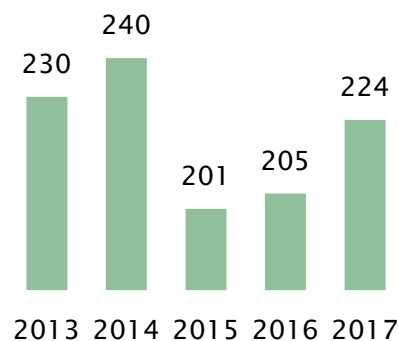
De Crisisopvang

De crisisopvang was in 2017 als volgt georganiseerd:

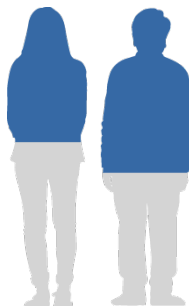
- voor jongvolwassenen (18–23 jaar): De Dijk van Youké met een capaciteit van 13 bedden.
- voor volwassenen: Parana Kort Verblijf en Boka. Dit zijn voorzieningen van de Tussenvoorziening met een totale capaciteit van 45 bedden. Beide bieden begeleiding en tijdelijke opvang aan een- of twee-oudergezinnen en alleenstaanden vanaf 18 jaar. Daarnaast heeft de Tussenvoorziening drie noodbedden waar in 2017 in totaal 49 verschillende cliënten werden opgevangen.

224 mensen in de crisisopvang

In 2017 werden in totaal 224 cliënten opgevangen in de crisisopvang. Vorig jaar waren dat er 205. De cliëntengroep van de crisisopvang bestond in 2017 voor 55% uit mannen.

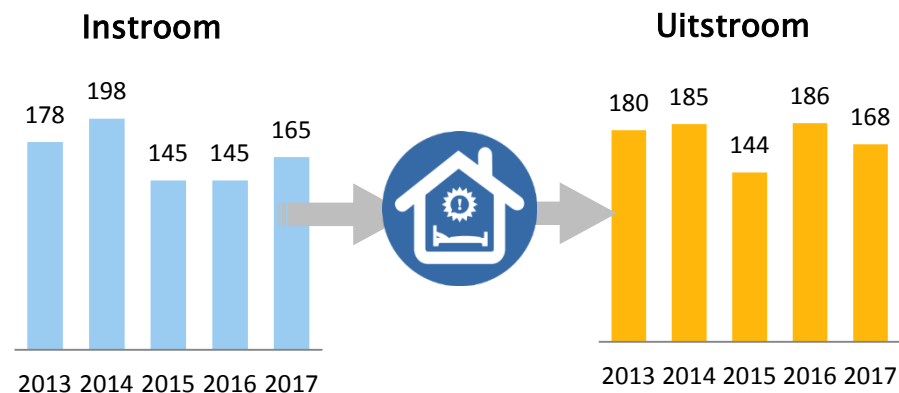

45% 55%

Bijna driekwart van de cliënten nieuw in 2017

165 van de 224 cliënten stroomden in 2017 in de crisisopvang. In 2016 en 2015 stroomden 145 cliënten nieuw in.

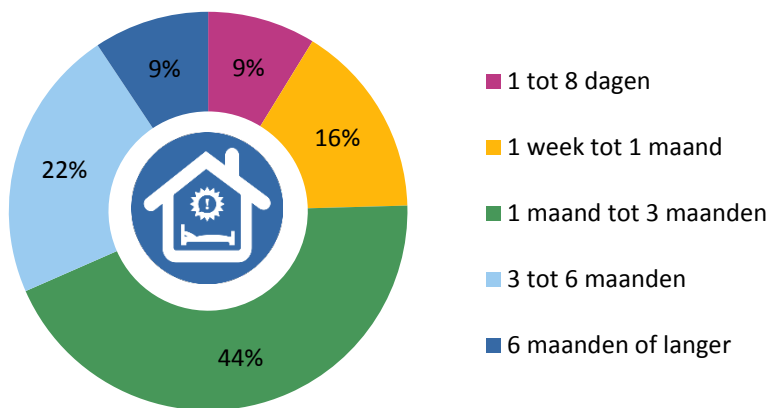
168 cliënten stroomden uit

Gedurende het jaar stroomden 168 cliënten uit de crisisopvang. In 2016 stroomden 186 cliënten uit.

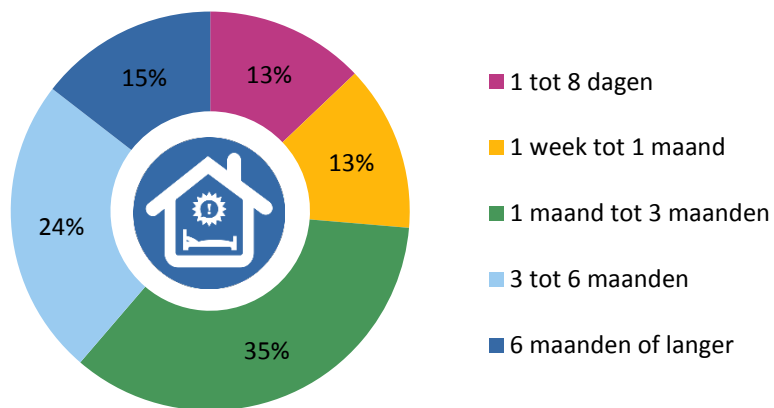
Clënten verbleven gemiddeld 2,7 maanden

De gemiddelde verblijfsduur van de uitgestroomde cliënten bedroeg 2,7 maanden. In 2016 verbleven de bezoekers van de crisisopvang gemiddeld 3,4 maanden. 9% van de cliënten verbleef langer dan 6 maanden in de opvang. Dit is lager dan vorig jaar.

2017

2016

45 kinderen in de crisisopvang

In 2017 werden minder gezinnen met kinderen opgevangen in de Tussenvoorziening dan in 2016. In totaal werden 45 kinderen opgevangen in Parana Kort Verblijf en BOKA in 2017. In 2016 werden er 86 kinderen opgevangen.

Er waren 30 vrouwen zwanger bij aanmelding bij de Tussenvoorziening in 2017. Vorig jaar waren dit er 28.

4 Jongvolwassenen in de crisisopvang

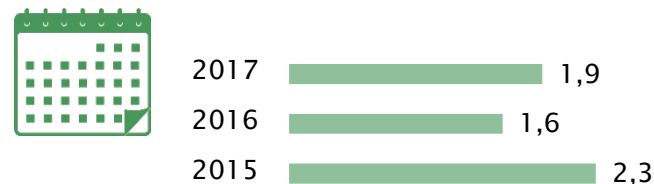
Jongvolwassenen in de crisisopvang in 2017

Jongvolwassenen (18–23 jaar) kunnen voor crisisopvang terecht bij de Dijk van Youké, waar 13 bedden beschikbaar zijn. Bij de Dijk krijgen jongvolwassenen ondersteuning voor maximaal drie maanden. In die tijd wordt gezocht naar een oplossing voor de langere termijn.

In de crisisopvang de Tussenvoorziening (Boka en Parana Kortverblijf) is in 2017 ook aan jongvolwassenen ondersteuning geboden.

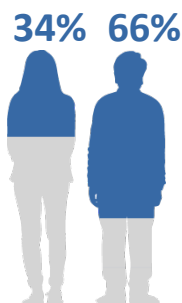
Jongvolwassenen verbleven gemiddeld 1,9 maanden in de Dijk

De jongvolwassenen in crisisopvang van de Dijk verbleven er in 2017 gemiddeld 1,9 maanden. Dit is langer dan in 2016.

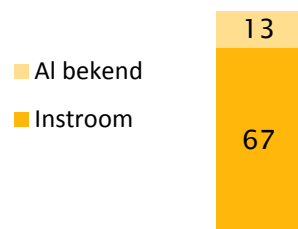
80 jongvolwassenen in de crisisopvang

In 2017 kregen 80 jongvolwassenen (18–23 jaar) een bed en begeleiding in de crisisopvang: 76 jongvolwassenen bij de Dijk en 4 bij de Tussenvoorziening. 66% van de cliënten was man. Dit is hoger dan vorig jaar.

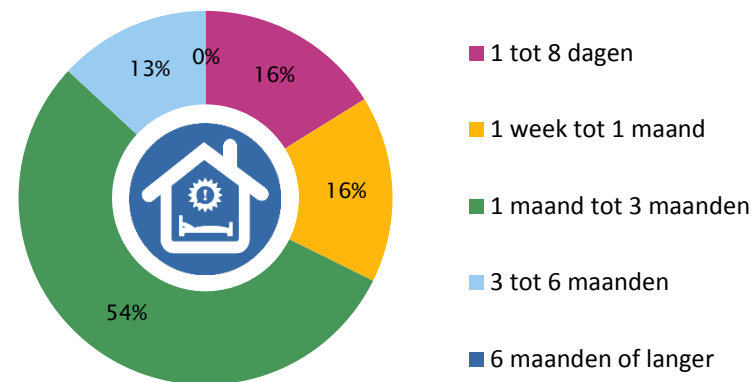
67 jongvolwassenen stroomden nieuw in

84% van de jongvolwassenen stroomden in 2017 in de Utrechtse crisisopvang. 13 jongvolwassenen waren op 1 januari al in de crisisopvang.

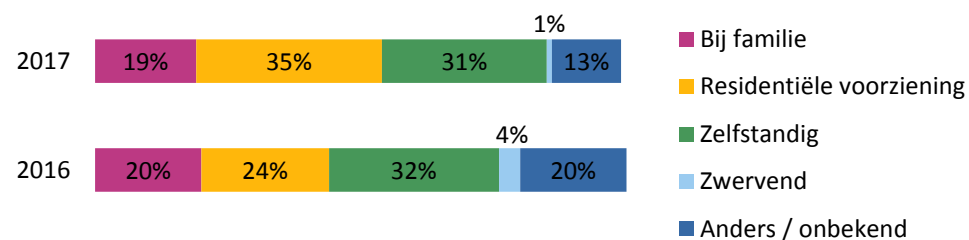
86% van de jongvolwassenen in de Dijk stroomde binnen 3 maanden uit

Ruim acht op de tien jongvolwassen stroomde binnen 3 maanden uit in de Dijk. In 2017 verbleef niemand langer dan 6 maanden in de Dijk.

67 jongvolwassenen stroomden uit

In 2017 stroomden 67 jongvolwassenen uit. Dit waren er in 2016 62. De jongvolwassenen van de Dijk stroomden het meest uit naar residentiële voorziening.

Casus: crisisopvang

Anja (22) woonde tot haar 11^e jaar bij haar moeder. Haar moeder was verslaafd aan alcohol, heeft de diagnose borderline en had veel ongezonde relaties met verschillende mannen. Anja kwam bij de kindbescherming terecht en werd geplaatst bij haar oom en tante. Na drie jaar gaven haar oom en tante aan dat ze weg moest. Een dag later zat ze in de crisisopvang. Ze heeft op veel plekken gewoond waar ze steeds weer weg moest. Op haar 18^e heeft ze zelf een kamer gezocht, maar die kon ze niet betalen met haar Wajong uitkering. Anja kon niet goed met geld omgaan en haar geld ging op aan blowen. Ze heeft daarna afwisselend bij een vriend, haar moeder en weer in de crisisopvang gewoond. Tijdens haar laatste verblijf in de crisisopvang is Anja aangemeld voor een plek waar ze begeleiding richting zelfstandig wonen krijgt. Omdat dit erg lang duurde vanwege wachtlijsten, heeft ze ervoor gekozen om bij haar vader te gaan wonen. Volgens verhalen heeft Anja het niet bij haar vader volgehouden en is na enkele weken weer bij een vriend gaan wonen.

5 Nachtopvang ongedocumenteerde daklozen

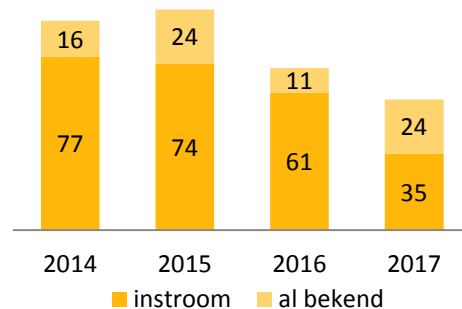

Nachtopvang ongedocumenteerde daklozen

In Utrecht wordt in de Toevlucht nachtopvang geboden aan ongedocumenteerde daklozen. De Toevlucht is een initiatief van de kerken, ondersteund door de gemeente Utrecht. De voorziening bestaat sinds december 2013 en richt zich alleen op mannen. De Toevlucht biedt plek aan maximaal 24 mannen.

59 ongedocumenteerden in de opvang

In 2017 werden in totaal 59 mensen opgevangen in de Toevlucht, waaronder 35 nieuwe mensen. Er stroomden minder mensen in dan in 2016.

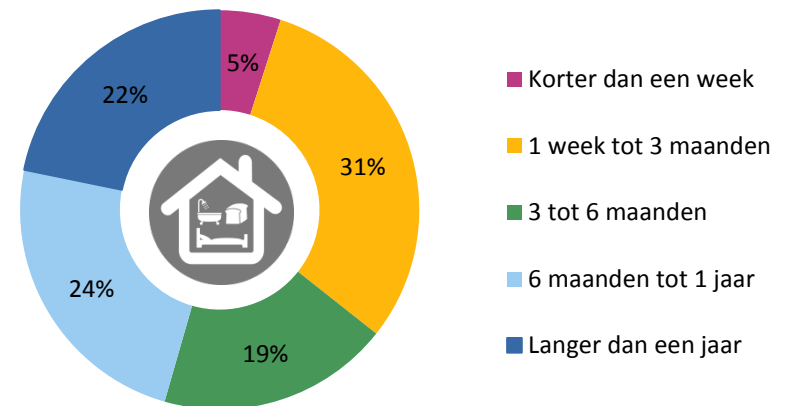
9 jongvolwassenen in de Toevlucht

16% van de cliënten van de Toevlucht was in 2017 jonger dan 23 jaar. In 2016 was dat 13%.

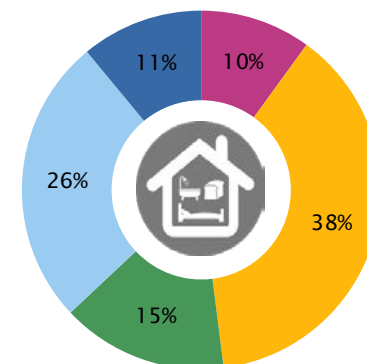
36% verbleef korter dan drie maanden in de Toevlucht

36% van de cliënten van de Toevlucht verbleef korter dan drie maanden (van start- tot einddatum traject). 22% verbleef langer dan een jaar.

2017

2016

Casus: nachtopvang ongedocumenteerden

Amir en Val zijn twee broers uit Iran. Van hen beiden was de eerste asielaanvraag afgewezen en hun plek in het AZC in Zeist moesten ze verlaten. Zij ontmoeten elkaar in de Toevlucht. Amir verbleef al in 2016 in de Toevlucht en Val kwam in 2017. Ze verbleven een jaar in de Toevlucht, gingen naar de kerk en bijbelstudie en werden in 2017 gedoopt. Voor beide broers was er vóór aanmelding bij de Toevlucht meteen een herhaalde asielaanvraag ingediend. Ze hebben rust gevonden in de Toevlucht en krijgen begeleiding van Vluchtelingenwerk. Hierdoor gaan ze veel beter voorbereid en begeleid het nieuwe interview in.

6 Koudweerlocatie

Koudweerregeling

Bij aanhoudende dag- en nachtvorst wordt in de stad Utrecht de Koudweerregeling (KWR) voor dak- en thuislozen afgeroepen. Alle daklozen hebben dan recht op een gratis slaapplek. In de nachtopvang worden meer bedden beschikbaar gesteld. Voor niet rechthebbende of niet-regiogebonden dakloze mannen wordt een extra nachtopvanglocatie geopend. In de winter van 2017/2018 was dat de Stadsbrug. De capaciteit van de koudweerlocatie wordt aangepast aan de vraag.

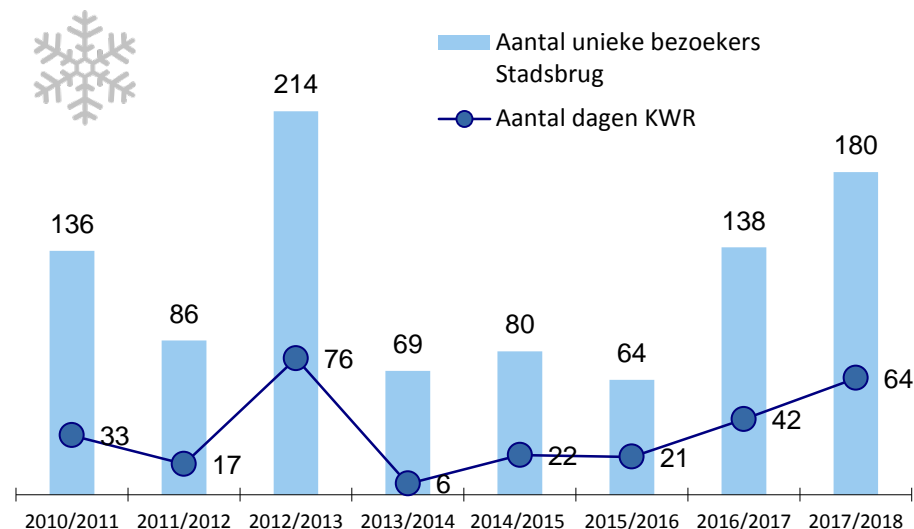
Koudweerregeling 64 nachten van kracht geweest

In de winter van 2017/2018 is de koudweerregeling (KWR) in totaal 64 nachten van kracht geweest, verspreid over 5 periodes: van 7 tot 17 december, van 6 tot 8 januari, van 13 tot 21 januari, van 1 februari tot 8 maart en van 16 tot 20 maart. Het aantal KWR-nachten was hoger dan voorgaande jaren. De drukste nacht was 25 februari met 39 bezoekers.

180 mensen maakten gebruik van de koudweerlocatie

In totaal hebben 180 mensen tijdens deze dagen overnacht in de koudweerlocatie de Stadsbrug. Het aantal bezoekers is hoger dan vorige winters. In 2016 maakten 138 mensen gebruik van de koudweerlocatie.

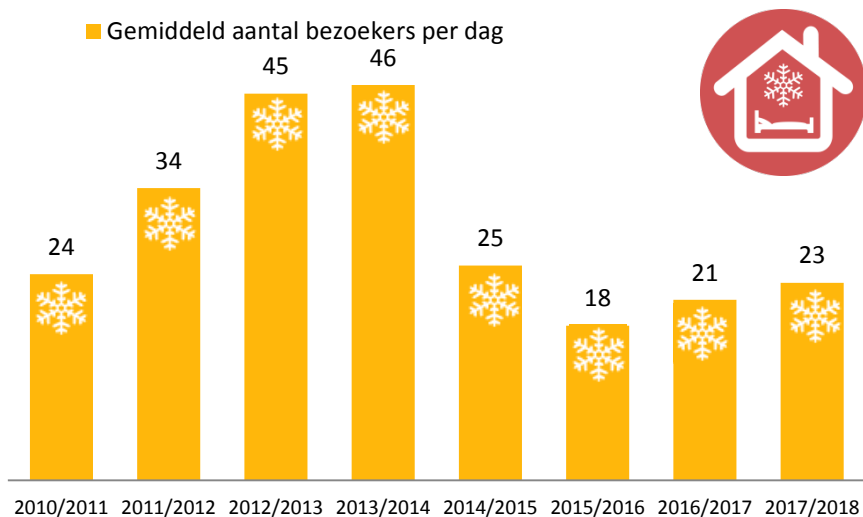

70% nieuwe cliënten

126 mensen waren nieuw in de koudweerlocatie in 2017/2018. Dit komt neer op 70% van de bezoekers. Het gaat hierbij om mensen die zich op een dag tijdens de KWR voor het eerst hebben gemeld. Het percentage nieuwe cliënten is flink hoger dan voorgaande jaren. Tijdens de KWR 2016/2017 was 39% nieuw, tijdens de KWR 2015/2016 was dit 42% en tijdens de KWR 2014/2015 was 48% van de cliënten nieuw.

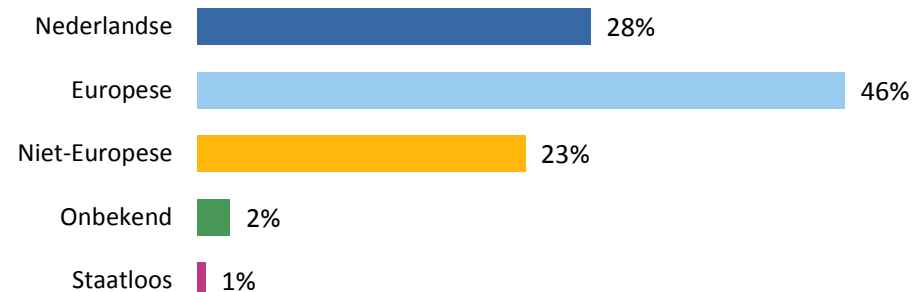
Gemiddeld 23 bezoekers per nacht

Tijdens de KWR bezochten per nacht gemiddeld 23 bezoekers de koudweerlocatie. De bezetting is vergelijkbaar met de afgelopen drie jaren.

72% van de bezoekers heeft een niet-Nederlandse nationaliteit

Bijna driekwart van de bezoekers heeft een niet-Nederlandse nationaliteit. De grootste niet-Nederlandse groep komt uit de rest van Europa. Zij vormen 46% van de cliënten. Van alle niet-Nederlandse bezoekers hebben de meesten een Poolse (25%) of Roemeense (8%) nationaliteit.

Casus: koudweerlocatie

Bartek is een 22-jarige jongeman uit Polen. Hij heeft in eigen land de middelbare school doorlopen. Na zijn diplomering was er niet de mogelijkheid om door te studeren en wilde hij gaan werken. Het gemiddelde salaris in Polen is rond de €500. Hij hoorde veel verhalen van vrienden over werken in het westen en kreeg via een uitzendbureau een baan aangeboden voor meer dan het dubbele. Hij moest hiervoor wel zwaar werk verrichten in een fabriek. Ook moest hij een deel van zijn loon afstaan aan het uitzendbureau dat hem samen met 20 anderen in een huis stopte. Toen hij zijn baan kwijtraakte verloor hij ook zijn huis en werd hij dakloos. In de nachtopvang werd hij geweigerd omdat hij niet Nederlands is. Hij slaapt vaak onder bruggen of in leegstaande gebouwen en probeert de dag door te komen door te zoeken naar werk en zijn volgende maaltijd. Tijdens de KWR kan hij terecht bij de Koudweerlocatie voor een warme slaapplek.